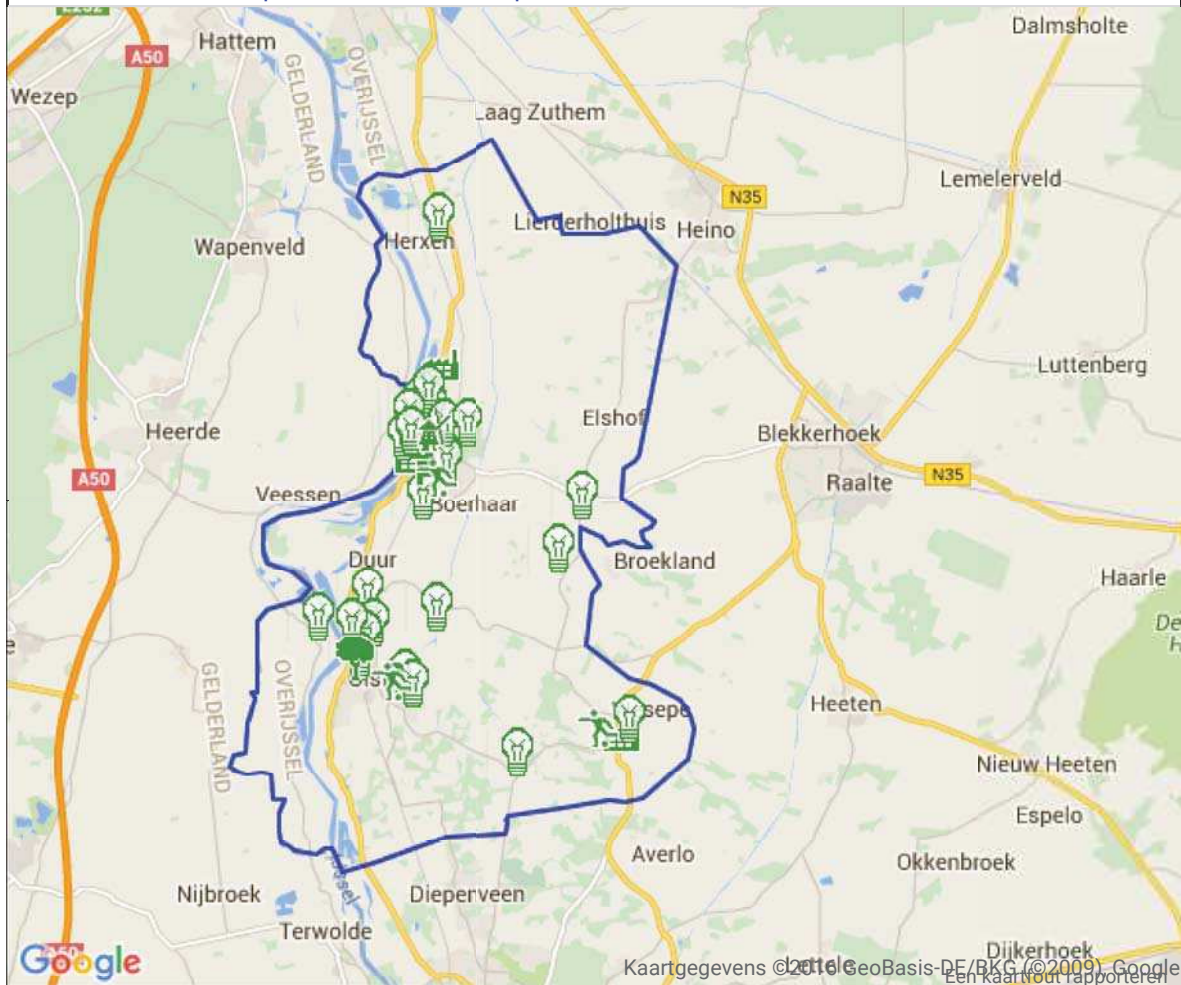

Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte

[Home](#)
[Welkom & Beleid](#)
[Gebieden](#)
[Lichtbronnen](#)
[Thema's](#)
[Contact](#)
[Kaart in het midden plaatsen](#)
[Reset map](#)

openbare verlichting   sportveld   bedrijventerrein   open stallen   fietspad   parkeerterrein   kerk   recreatie   molen   park/bos

Welkom in het Beeldend Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte van de gemeente Olst-Wijhe. Klik op [Welkom & Beleid](#) voor meer informatie.

Wat biedt deze kaart? Klik op de iconen voor foto's en informatie over verlichting in uw gemeente. Door in te zoomen, zijn meer iconen zichtbaar. Wilt u terug naar de uitgangspositie van de kaart, klik dan op 'kaart in het midden plaatsen'.

Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte

[Home](#)

[Welkom & Beleid](#)

[Gebieden](#)

[Lichtbronnen](#)

[Thema's](#)

[Contact](#)

Welkom in het Beeldend beleidsplan 'Openbare Verlichting en Overige Lichtbronnen' van de gemeente Olst-Wijhe

Als u aan onze gemeente denkt, heeft u waarschijnlijk het beeld bij daglicht voor ogen. Wilt u weten hoe Olst-Wijhe eruit ziet in de avond en de nacht? Voor een indruk van lichtbronnen in uw omgeving kunt u klikken op de icoontjes op de [kaart](#). Een algemene introductie vindt u in [Bewust Verlichten](#). De gemeente nodigt u uit om meer te lezen over de functie van licht, de impact op de omgeving en de keuzes van de diverse eigenaren van licht door te wandelen door de informatieve factsheets onder de knoppen [gebieden](#), [lichtbronnen](#) en [thema's](#).

Welk beleid legt de gemeente vast in dit beleidsplan?

[H1. Licht in de openbare ruimte](#) --- [H2. Landelijke regelgeving openbare verlichting](#) --- [H3. Visie, ambitie en beleid voor openbare verlichting](#)

De gemeente Olst-Wijhe heeft dit beeldende beleidsplan opgesteld [samen met andere gemeenten](#) in de regio. Het beleidsplan maakt deel uit van het programma [Bewust Verlichten](#) van de Regio Zwolle. De provincie Overijssel draagt financieel bij aan de transitie naar bewuster verlichten in het kader van haar eigen beleidsprogramma 'Gezonde en Veilige Leefomgeving'.

© 2014 Licht en Donker Advies

Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte

[Home](#)[Welkom &
Beleid](#)[Gebieden](#)[Lichtbronnen](#)[Thema's](#)[Contact](#)[Gebieden](#)[Beleid](#)[Lichtbronnen](#)[Thema's](#)

Hoofdstuk 1 Licht in openbare ruimte

Kwaliteit van de leefomgeving

De gemeente Olst-Wijhe streeft naar een goede kwaliteit van de leefomgeving. Zoals de Structuurvisie aangeeft, is de kwaliteit van het landschap en de kernen een belangrijke drager voor de toekomst. De ruimtelijke kwaliteit is van groot belang voor het imago en de aantrekkelijkheid van de gemeente om in te wonen en werken, en voor het uitbouwen van recreatie en toerisme. De Structuurvisie geeft aan dat er steeds aandacht moet zijn voor duurzaamheid en beeldkwaliteit.

Lichtbronnen hebben invloed op kwaliteit leefomgeving

De beeldkwaliteit in de avond en de nacht wordt voor een belangrijke mate bepaald door verlichting. Voor openbare verlichting, is het de gemeente zelf die aan de knoppen draait om ervoor te zorgen dat de openbare ruimte zo veel mogelijk wordt versterkt en zo min mogelijk wordt verstoord. Maar, in de avond en de nacht wordt de beeldkwaliteit ook door andere lichtbronnen bepaald:

- verlichting van winkels en bedrijven: reclameverlichting, gevelverlichting, terreinverlichting
- verlichting in het landelijk gebied: open verlichte stallen, verlichting bij paardenbakken inclusief maneges, terreinverlichting agrarische bedrijven
- verlichting van sportterreinen: sportveldverlichting, verlichting parkeerterreinen
- recreatieve verlichting: bungalowparken, campings, horecagelegenheden
- verlichting bij woningen: voordeurverlichting, tuinverlichting

De variëteit aan vormen, kleuren en toepassingen neemt toe, onder andere door LED verlichting. In de afgelopen decennia groeide in Nederland de totale lichtuitstoot met gemiddeld 4% per jaar. Dit is afgevlakt door de economische recessie en de ontwikkeling van beter gerichte armaturen. Het aantal lichtpunten blijft echter hoog.

Licht is positief en negatief

Lichtbronnen in de buitenruimte stellen ons in staat om in de avond en de nacht diverse activiteiten uit te voeren. De openbare verlichting van de gemeente levert daar een grote

bijdrage aan in het kader van verkeersveiligheid, sociale veiligheid en een positieve sfeer en beleving op straat.

Steeds vaker vinden mensen een overdaad aan kunstlicht echter storend in hun directe omgeving of in het landschap:

- het kost energie
- het vermindert het aantal zichtbare sterren
- kunstlicht kan flora en fauna en de nachtrust van mensen verstoren
- soms overstralen de lichtbronnen de openbare verlichting en zijn ze storend voor de weggebruiker
- in extreme gevallen kunnen ze zelfs verblinding veroorzaken

De gemeente Olst-Wijhe ziet het als haar taak om de kwaliteit van de openbare ruimte te bewaken en waar mogelijk te versterken. Daarom heeft zij niet alleen [beleid voor openbare verlichting](#) maar geeft zij ook aandacht aan de [overige lichtbronnen in de openbare ruimte](#). Olst-Wijhe vraagt de eigenaren/beheerders van deze lichtbronnen om spaarzaam, functioneel en duurzaam te verlichten met als doel:

- het landelijke en groene karakter van de gemeente te behouden en versterken
- de kwaliteit van de openbare ruimte te verhogen
- lichthinder voor mens en dier tegen te gaan
- onnodig energieverbruik te voorkomen

Enkele belangrijke begrippen

Bij het beoordelen van de kwaliteit van de openbare verlichting, worden onderstaande termen in onderlinge samenhang gebruikt. U kunt de woorden aanklikken en wordt naar andere factsheets doorgelinkt waarin dit onderwerp wordt besproken.

[Verlichtingssterkte](#) (hoeveelheid licht die valt op een vierkante meter wegdek)

[Gelijkmatigheid](#) (spreiding van het licht = de verhouding tussen de laagste en de gemiddelde verlichtingssterkte op het wegdek)

[Richtlijn Openbare Verlichting \(ROVL-2011\)](#)

[Lichtkleuren](#) (openbare verlichting is in diverse kleuren en in diverse tinten wit verkrijgbaar)

Openbare verlichting is meer dan straatverlichting

De gemeente is eigenaar en beheerder van ruim 3350 lantaarnpalen langs wegen, in wijken, op pleinen en op parkeerplaatsen. Daarnaast beheert de gemeente de verlichting rond de openbare gebouwen zoals onder andere de sporthallen en het gemeentehuis. Verder coördineert de gemeente ook het beheer van de verlichte plattegronden en bushokjes.

Foto: Plattegrondkasten worden op het moment van vervanging uitgerust met energiezuiniger lampen. Soms kan de verlichting minder fel, zeker in een donkere omgeving kan een verlichte plattegrond verblindend of storend zijn. Een systeem met aanwezigheidsdetectie zou ideaal zijn.

Foto: De gemeente stapt over op energiezuinige verlichting met een lagere lichtsterkte bij nieuw te plaatsen bushokjes. Er is overleg nodig met de reclame-exploitant om te bezien of ze kunnen worden uitgeschakeld nadat de laatste bus is geweest.

Foto: De verlichting van het gemeentehuis en de parkeerplaats is volgens de nieuwste trends ingericht. De uitstraling in de nacht van het parkeerterrein is minimaal. Het gemeentehuis is niet verlicht in de nacht.

© 2014 Licht en Donker Advies

Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte

[Home](#)[Welkom &
Beleid](#)[Gebieden](#)[Lichtbronnen](#)[Thema's](#)[Contact](#)[Gebieden](#)[Beleid](#)[Lichtbronnen](#)[Thema's](#)

Hoofdstuk 2 Landelijke regelgeving openbare verlichting

Er bestaat geen wettelijke verplichting tot het plaatsen van openbare verlichting. Wel heeft de overheid een zorgplicht: de wegen dienen veilig te zijn. Hieronder wordt de belangrijkste regelgeving en richtlijnen inzake openbare verlichting opgesomd. Deze is van belang als er daadwerkelijk openbare verlichting wordt geplaatst. [Hoofdstuk 3. Visie, Ambitie en Beleid](#) beschrijft voor ieder stukje regelgeving welke keuzes de gemeente Olst-Wijhe maakt. Uitgangspunt hierbij is [Bewust Verlichten](#) met als motto 'Donker waar mogelijk, Licht waar nodig'.

1. Aansprakelijkheid (Burgerlijk Wetboek)

De wegbeheerder kan aansprakelijk worden gesteld voor schade wanneer de openbare verlichting niet voldoet aan de eisen die men in de gegeven omstandigheden daaraan mag stellen voor verkeersveiligheid. Door haar keuzes op het gebied van openbare verlichting te onderbouwen, kan de gemeente redelijkerwijs voor schade worden vrijwaard. Volledige afdekking van aansprakelijkheid is echter niet mogelijk.

De gemeente [onderbouwt](#) haar beleid aangaande verlichting in dit beleidsplan. De gemeente beschrijft per [gebiedstype](#) haar keuzes voor wat betreft wel of niet verlichten, de verlichtingssterkte en gelijkmatigheid. Bij de zorgplicht van de gemeente hoort niet alleen een bewuste keuze voor wat betreft nieuwe verlichting. Van evenveel belang is goed [beheer en onderhoud](#) door tijdige vervanging van lampen, armaturen en masten.

2. Richtlijn Openbare Verlichting 2011 (ROVL-2011)

De ROVL-2011 geeft richtlijnen voor de verspreiding van en hoeveelheid licht op straat. Het is geen wettelijke verplichting maar een advies en hulpmiddel voor wegbeheerders. De ROVL-2011 is opgesteld door de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde waarin deskundigen in het werkveld hun kennis bundelen om wegbeheerders te ondersteunen.

De ROVL-2011 adviseert per gebiedstype en wegcategorie een bepaalde verlichtingssterkte voor het drukste uur van de dag. Er is ruimte om deze hoeveelheid licht op het wegdek te verlagen op rustiger uren door te dimmen.

De ROVL-2011 adviseert ook over een passende gelijkmatigheid, dat wil zeggen, in welke mate het licht egaal over het wegdek is verspreid. Dit wordt bepaald door de afstand tussen de lantaarnpalen en de mate waarin het armatuur het licht verspreid over de diverse richtingen.

3. Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW)

Dit politiekeurmerk beschrijft welke maatregelen helpen om inbraak te voorkomen. Verlichting speelt daarbij een rol. Er wordt dan gedacht aan buitenlampen die aanspringen bij beweging of verlichting in het huis. Bewoners kunnen zelf de maatregelen aan hun woning treffen om het certificaat Beveiligde Woning te ontvangen. Soms is daarmee een korting op de inbraakverzekeringspremie mogelijk.

Behalve een certificaat Beveiligde Woning bestaat er ook een certificaat Veilige Omgeving. Daarbij speelt de openbare verlichting een rol. De gemeente is niet verplicht om dit keurmerk aan te vragen. Het heeft ook geen effect op de verzekeringspremie.

Als een wijk verlicht is op het niveau van het PKVW Veilige Omgeving dan:

- is de verlichtingssterkte en de gelijkmatigheid gelijk aan de ROVL-2011
- wordt openbare verlichting niet gehinderd door bomen
- hoeven voortuinen en gevels niet te worden verlicht door openbare verlichting
- is er een individuele lamp bij de voordeur aanwezig wanneer er geen licht van een lantaarnpaal tot de voordeur reikt
- worden sociaal onveilige voet/fietspaden niet verlicht
- worden achterpaden wel verlicht
- kan de gemeente eventueel dimmen tussen 0.00 en 6.00 uur in overleg met de Commissie Compenseren Maatregelen van het PKVW

Wanneer een woongebied wordt ingericht volgens het PKVW vindt er goed overleg plaats tussen de gemeente (stedenbouw, civiele techniek én verlichting), projectontwikkelaars, woningcorporaties en politie.

4. Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)

Bij het Keurmerk Veilig Ondernemen werken ondernemers en gemeenten samen aan een set structurele maatregelen waar verlichting onderdeel van uitmaakt. Er zijn geen normen of verplichtingen. In het Handboek KVO worden suggesties gedaan. Op het deelterrein verlichting wordt geadviseerd om ten behoeve van de veiligheid te letten op:

- Goede gelijkmatigheid van de openbare verlichting
- Wit licht toe te passen als er ook langzaam verkeer is
- Dat bomen de verlichting niet hinderen
- Bedrijfskavel aan zijde openbare weg goed verlichten
- Ingang van opslagruimten verlichten in het geval ze zichtbaar zijn van openbare weg
- Liefst gezamenlijke camera's, anders eigen camera met goede verlichting

5. Arbeidsomstandighedenwet/ installatieverantwoordelijkheid

Gemeenten dienen een installatieverantwoordelijke aan te wijzen om volgens de NEN 3140 'Bedrijfsvoering van elektrische installaties- Laagspanning' te zorgen voor veiligheid bij werken aan elektrische objecten in het laagspanningsgebied. De verantwoordelijkheid kan expliciet bij de aannemer gelegd worden voor de veiligheid van de gemeentelijke elektrische installaties tijdens montage, onderhoud en verwijdering. Voor het ondergronds netwerk is de netbeheerder verantwoordelijk.

© 2014 Licht en Donker Advies

Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte

[Home](#)[Welkom &
Beleid](#)[Gebieden](#)[Lichtbronnen](#)[Thema's](#)[Contact](#)[Gebieden](#)[Beleid](#)[Lichtbronnen](#)[Thema's](#)

Hoofdstuk 3 Visie ambitie en beleid voor openbare verlichting

Visie: Donker waar mogelijk, licht waar nodig

Openbare Verlichting op Maat

De gemeente Olst-Wijhe kiest voor 'Donker waar mogelijk, licht waar nodig'. Dit betekent dat zij alleen verlicht waar en wanneer dat nodig is. Voor ieder wegvak maakt de gemeente een afweging op maat. Haar doelen zijn:

- [verkeersveiligheid](#)
- [sociale veiligheid](#)
- [kwaliteit van de leefomgeving inclusief de sfeer](#)

De gemeente houdt bij iedere keuze rekening met duurzaamheid, leefbaarheid en de maatschappelijke kosten. De gemeente wil zorgvuldig omgaan met:

- [energie](#)
- materialen ([lampen](#), [armaturen](#), [lantaarnpalen](#))
- de leefomgeving in de avond en nacht: voorkomen van [lichthinder](#), [lichtvervuiling](#) en het beschermen van [donkerte](#)
- de leefomgeving overdag: lantaarnpalen en armaturen versterken de ruimtelijke kwaliteit en de gewenste sfeer
- de kosten die verlichting met zich meebrengt over de totale levensduur gerekend

Ambitie: ontwikkelen zonder verdere toename van licht

Het ambitieniveau van Olst-Wijhe is geen verdere toename van de totale lichtuitstoot. Deze ambitie is lastig meetbaar, de intentie is echter helder:

- de verstoring door licht in totaliteit neemt niet verder toe
- bij huidige storende bronnen wordt bekeken of hier verbetering mogelijk is
- bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wordt de verlichting dusdanig ingericht dat de kwaliteit van de leefomgeving wordt versterkt

Doel is nadrukkelijk niet om nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen tegen te houden. Het gaat erom de extra lichtbronnen zo min mogelijk op de omgeving te laten storen door een bewust en duurzaam verlichtingsplan.

De gemeente voert hiervoor diverse activiteiten uit passend bij de bestaande gemeentelijke taken en projecten. De gemeente zoekt hiervoor de samenwerking met lichtbroneigenaren en heeft een stimulerende rol.

Beleid: zorgvuldig toepassen van openbare verlichting Besluitvorming in 5 stappen

De gemeente Olst-Wijhe kiest niet automatisch voor het plaatsen van openbare verlichting. Ze bekijkt eerst of er andere mogelijkheden zijn om de weg veilig te maken. Als er verlicht moet worden, doet de gemeente dit zo bewust mogelijk. Dit voorkomt onnodig energieverbruik en lichtvervuiling.

Als de gemeente de weg of de verlichting gaat aanpassen, doorloopt zij de volgende stappen:

1. [infrastructurele maatregelen](#) waardoor geen/minder verlichting nodig is
2. [passieve markering](#) (verbeterde reflectietechnieken o.a. in bebording, belijning en bebakening)
3. [actieve markering](#) (innovatieve reflectietechnieken met LED lampjes)
4. energiezuinige lampen plaatsen met een laag vermogen
5. innovatieve technieken toepassen (bijvoorbeeld slim schakelen en in sommige gevallen [dimmen](#))

Toepassen ROVL-2011: Hoeveelheid licht op straat

Als er vanwege veiligheid verlichting nodig is, zoals in bovenstaande stappen 4 en 5, hoeveel licht plaatst de gemeente dan? De [landelijke Richtlijn Openbare Verlichting \(ROVL-2011\)](#) adviseert over de sterkte van het licht en over hoe gelijkmatig het verspreid is over het wegdek.

De gemeente Olst-Wijhe benut de richtlijn als hulpmiddel en richtsnoer ten behoeve van de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid. Wel maakt de gemeente per situatie een eigen passende keuze in het kader van haar visie 'donker waar mogelijk, licht waar nodig', oftewel [bewust verlichten](#).

De adviezen in de ROVL sluiten qua lichtniveau meer aan bij de gebouwde omgeving in stedelijke gebieden. Daar is men gewend aan meer licht op straat, bebouwing, drukte en wellicht meer veiligheidsproblemen. Sinds 1995 heeft de gemeente diverse [woonwijken](#) en wegvakken verlicht volgens de op dat moment geldende landelijke adviesrichtlijn. Daardoor is er op die plekken relatief veel verlichting. Vanwege nieuwe inzichten, worden er nu andere keuzes gemaakt.

De gemeente Olst-Wijhe kiest voor verlichting die past bij de eigen, landelijke, omgeving, rekening houdende met de beleving van de openbare ruimte, energieverbruik, lichthinder en lichtvervuiling, landschap en de kosten van openbare verlichting.

Buiten de bebouwde kom

In het [buitengebied](#) verlicht de gemeente zo min mogelijk. Alleen ten behoeve van de verkeersveiligheid wordt op bepaalde locaties verlicht wanneer [markering](#) niet voldoende oplossing biedt. Dit is conform de landelijke adviesrichtlijn [ROVL-2011](#). Als er wordt verlicht, wordt er meestal voor oriënterende en niet voor [gelijkmatige](#) verlichting gekozen. Een sobere verlichting blijkt meestal voldoende.

Binnen de bebouwde kom - verlichtingssterkte

- De gemeente streeft bij de aanleg en vervanging van verlichting naar een verlichtingssterkte van circa 70% van de ROVL. Op diverse locaties is 70% van de ROVL voldoende en passend omdat het landelijk gelegen Olst-Wijhe van oudsher op een laag niveau is verlicht en mensen hieraan gewend zijn.
- Bij aanleg van nieuwe wegen, woonwijken (in- en uitbreiding) en andere gebieden, of bij grootschalige herstructurering van wegen en gebieden, overweegt de gemeente om redenen van sociale veiligheid een verlichtingssterkte van 100%.
- Voor de beleving van het straatbeeld en het rijcomfort is de mate van gezichtsherkenning (lichtkleur) en de gelijkmatigheid veel belangrijker dan de verlichtingssterkte.

Binnen de bebouwde kom - gelijkmatigheid

- Gelijkmatigheid vindt de gemeente Olst-Wijhe van belang voor de verkeersveiligheid en voor de sociale veiligheid. Bij nieuwe aanleg en renovatie wordt gestreefd naar de gelijkmatigheid gelijk aan de ROVL-2011. Bij vervanging op bestaande lantaarnpalen blijft de gelijkmatigheid vaak gelijk aan de huidige situatie.
- Gelijkmatigheid voor sociale veiligheid en sfeer: vooral in het [centrumgebied](#) en [woongebieden](#) vindt de gemeente het belangrijk dat hier overal evenveel licht is (dus zonder teveel lichtere en donkere plekken) omdat mensen dat juist in dergelijke verblijfsgebieden als prettig ervaren.
- Gelijkmatigheid voor verkeersveiligheid: op [doorgaande wegen](#) (inclusief rotondes en [bedrijventerreinen](#)) vindt de gemeente gelijkmatigheid extra belangrijk.

Toepassen Politie Keurmerk Veilig Wonen

- De gemeente spreekt met woningcorporaties en bouwende partijen over veiligheid in de woonomgeving. Het Politiekeurmerk maar ook het beleid van Bewust Verlichten van de gemeente vormen de onderlegger voor de inrichtingskeuzes.
- Het beleid voor Bewust Verlichten én het PKVW geven beide aan dat een gelijkmatigheid gelijk aan de ROVL wenselijk is en dat voortuinen en voorgevels niet door de openbare verlichting hoeven worden aangelicht.
- De gemeente Olst-Wijhe heeft echter vanuit de discipline 'Verlichting' de voorkeur om woonwijken qua verlichtingssterkte niet vanzelfsprekend op het niveau van het certificaat Veilige Omgeving te verlichten. De gemeente vindt de verlichtingssterkte uit de adviesrichtlijn ROVL namelijk niet overal passend in Olst-Wijhe en wil een genuanceerde afweging maken per locatie. De meeste bewoners

- zijn gewend aan de huidige mate van verlichting. Bij een renovatie zal de kwaliteit van het licht en het zicht al sterk verbeteren doordat er nieuwe verlichtingstechnieken toegepast worden en de lichtkleur naar warmwit gaat.
- Bij nieuwbouw van woningen (inbreiding en uitbreiding) en herstructurering van woonwijken bepaalt de gemeente of een verlichtingssterkte van 70% of 100% gewenst is. Als de gemeente op 70% van de ROVL wil verlichten, of kiest voor 100% verlichtingssterkte maar met dimmen, dan wordt de totale set aan veiligheidsmaatregelen inclusief de wens voor het lagere verlichtingsniveau besproken met de Commissie Compenserende Maatregelen van het PKVW.
  - De gemeente Olst-Wijhe heeft vanuit de discipline 'verlichting' de voorkeur om **achterpaden** niet te verlichten. Door een gebrek aan sociale controle, kan verlichting een schijngevoel van **sociale veiligheid** geven. Het verlichten van achterpaden zorgt daarnaast vaak voor lichthinder voor omwonenden, lichtvervuiling en extra energieverbruik.
  - De gemeente heeft afspraken gemaakt met woningcorporaties en bouwende partijen over veiligheid in uitbreidings- en inbreidingsplannen. Het Politiekeurmerk is hier leidend in. Deze gesprekken zullen worden voortgezet met extra aandacht voor het beleid van Bewust Verlichten van de gemeente.
  - De discipline 'stedenbouw' houdt vanaf de start van het ontwerp voor de inrichting van de openbare ruimte rekening met de wens om verlichting te verminderen én met de adviezen vanuit het PKVW (zols voorkomen van het aanleggen van achterpaden).

Toepassen Keurmerk Veilig Ondernemen

- Het verlichtingsniveau op bedrijventerreinen en de keuze voor dimmen in de nacht, hangen af van de functie en gebruik van het terrein en de huidige verkeers- en objectieve sociale veiligheid.
- De gemeente streeft alleen naar een gelijkmatigheid conform de landelijke richtlijn ROVL-2011 wanneer de lantaarnpalen opnieuw worden geplaatst.
- De gemeente kiest voor wit en goed op het wegdek gericht licht bij vernieuwing van armaturen.
- De gemeente Olst-Wijhe streeft ernaar dat bedrijventerreinen aan het KVO gaan voldoen maar stelt geen eisen aan de bedrijven op dit punt.
- De gemeente bespreekt met de bedrijven welke veiligheidsmaatregelen zinvol zijn en welke verlichting passend is gezien de situatie qua veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid.

Aansprakelijkheid (Burgerlijk Wetboek)

- De gemeente weegt per gebiedstype en per wegvak zorgvuldig af wat passende verlichting is en maakt gebruik van lichttechnische berekeningen bij de daadwerkelijke planning.
- Dit beleidsplan geeft aan welke **motivatie** de gemeente heeft bij haar keuzes voor wat betreft wel of niet verlichten, de verlichtingssterkte en gelijkmatigheid.
- Bij de zorgplicht van de gemeente hoort niet alleen een bewuste keuze voor wat betreft nieuwe verlichting. Van evenveel belang is goed beheer en onderhoud door tijdige vervanging van lampen, armaturen en masten.

Arbeidsomstandigheden en installatieverantwoordelijkheid

- De gemeente Olst-Wijhe heeft (elektrotechnisch) Veiligheidsbeleid, waarin is opgenomen: de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van personeel, aannemers en overige contractanten die aan de gemeentelijke licht-technische installaties werken.
- In bestekken en contracten zijn de van belang zijnde bepalingen opgenomen uit het Veiligheidsbeleid, waaronder de periodieke inspecties en aanwijzingen.

Lichtkleuren

De gemeente kiest bewust per gebied welke lichtkleur zij toepast. Belangrijk bij de keuze van de lichtkleur is:

- de mate van gezichtsherkenning. In het oude oranje licht vallen kleurcontrasten weg waardoor nuances in gezichten en kleuren lastig te zien zijn.
- de mate van energiebesparing en levensduur. Een van de technieken in de LED verlichting is dat er blauw licht wordt gemaakt en dit met fosforen in andere kleuren wordt omgezet. Het oorspronkelijke blauwige, felwitte licht geeft daardoor de minste energetische verliezen, is daardoor het meest energiezuinig. Het armatuur warmt dan minder op wat de levensduur verlengt.
- sfeer. In verblijfsgebieden zoals centrum of woonwijken wordt meestal voor een warmere kleur gekozen vanwege de sfeer. Het blauwwitte licht komt zakelijker over en wordt daarom meestal op doorgaande wegen en bedrijventerreinen toegepast.

Onderstaande tabel geeft een richtsnoer voor nieuwe of te vervangen verlichting, maar besluitvorming is altijd maatwerk.

- Woonwijken (erftoegangswegen) en Centrum/Winkelgebieden - warmwit of wit
- Bedrijventerreinen en hoofdstructuur (gebiedsontsluitingswegen) - wit
- Buitengebied - meerdere masten bij elkaar - warmwit
- Buitengebied - afzonderlijke mast - wit of oranje
- Natuurgebied - warmwit, groen, oranje of amber

© 2014 Licht en Donker Advies